

Eylül Seyir Günlüğü - 2

Eee...hayat size hangi yüzünü gösteriyor?

Giresun'a bağlı Ülper'in adı ürpermekten gelirmiş. Eskiden ilçenin kurulduğu alandan yük katarları geçermiş. Dere yatağında yol alırken soğuktan ürperirmiş tacirler. Ürpermek, Ülper'e dönüşmüş zamanla. Ülper'e bağlı 40 köy var şimdi.

Şehit Ümit Kılıç YİBO, 7 yıllık. Ümit Kılıç 1977 de ailesinin 5. çocuğu olarak doğmuş. Liseyi bitirmiş. Babası ölünce askerliğini 3 yıl tecil ettirmiş. Askerliğini Tunceli'de yaparken 1999 da Çiçekli mevkiinde bir çatışmada yaşamını kaybetmiş.

Okulun 278 öğrencisi varmış geçen yıl. Anaokuluna 5 yaşından itibaren öğrenci alınır. Üç öğrenci ile açılmış, henüz 10 öğrenci kayıt olmuş. Köylüler anaokuluna pek sıcak bakmıyorlarmış. Anaokulu öğretmeni, anne-babaları eğitmek, okul öncesi eğitime ikna etmek için yerel radyoda programlar yapıyor. Resim, müzik, beden eğitimi öğretmenleri yokmuş.

"Sadece hayatın kendisine hangi yüzünü gösterdiğini ayrıntılarıyla anlatmak üzere başkalarına "hayat sana hangi yüzünü gösteriyor?" diye soran insan çeşidindendi."

V. Nabokov

Okulun LGS başarısı pek yüksek değilmiş. Geçen yıl öğretmenler dershanelerle konuşup indirimler sağlamışlar, başarı oranını arttırmışlar. 7 yılda 1 öğrenci Anadolu lisesine girebilmişken bu yıl 14 öğrenci Anadolu ve Öğretmen Liselerine giriş yapmış. Okulun satranç, atletizm, halk oyunları, kros dallarında birincilikleri var. Fındık Dalı adlı bir okul gazetesi çıkarmışlar. Geniş bahçeye voleybol, futbol, basket sahaları kurulmuş. Sınıf kitaplıklarının kimi bomboş, kimine olabildiğince çeşitli yazarlardan kitaplar konulmuş. Örneğin, 5. sınıf kitaplığında K.Tuğcu, Ö. Seyfettin, A. Çılga, J. Verne, J. London, C. Dickens kitapları takılmıştı gözüme.

Havva mavi gözlü, saçında rengarenk tokalarıyla bir bakışta göz alan bir kız çocuğu. Babası imammış. Ablası okumamış, fındık topluyormuş şimdi.

Havva okul için kendi başına hazırlanmış. Annesi bağ bahçe işlerine bakarken onunla ilgilenememiş. Havva insanların dertlerine, hastalıklarına dokunmayı seviyor.

"Senden ilgi bekleyen çaresiz birinin elini tutmak, yalnız değilsin demekten önemli ne var abla hayatta?" diye soruyor bana.

Minik ağızdan dökülen bilgece sözler şaşırtıyor beni.

"Ailem o kadar uzak ki bana...Birilerinin dertlerini uzun uzun dinlemek, ailesinden yakın olmak isterdim. O zaman beni de severler di'mi abla?"

Havva kesin kararını vermiş çoktan. Hemşire olmak için elinden geleni ardına koymayacaktı.

"Yaşlılara, sakatlara, çocuklara adayacağım kendimi."

Tuğba ve Fatma kapı önünde diz dize oturuyorlar. Çifte kumrular diye ad takmışlar arkadaşları. Fatma'nın babasının iki eşi var. 13 kardeşlermiş. İş ve evlilik nedeniyle çocuklar dağılmışlar. Şu anda evde 4 çocuk varmış. Tarla ve ev işlerinde çalışmaktan nasır içinde kalmış elleri. Türkçe öğretmeni olacaktı, okuyabilirse.

Tuğba'nın babası çiftçi. Buğday, arpa, pancar ekermiş. Baba ara sıra başka kentlere inşaatlarda çalışmaya gidermiş. Tuğba tatilde kuran kursuna katılmış, tarlada çalışmış. 3 kardeşler. Yatılı okula gidene kadar Giresun'da babaannesinin yanında kalmış. Yatılı okulda kaldığı ilk yıl babaannesini kaybetmiş.

"Telefon demesinler, evden kötü haber gelecek diye ödüm kopar. Babaannemi çok özlüyorum. Evde sanıyorum hala.

Gitsem beni kapıda karşılayacak sanki."

Tombul yanaklı, bebek yüzlü bir erkek çocuğu dolanıyor çevremizde. Annesi kaçmış, babaannesiyile kalıyormuş. Yıllar olmuş, annesinden hiç haber alamamış, sesini duyamamış, tenini koklayamamış.

"Bir anne çocuğum ne yapıyor diye sormaz mı hiç? Benimki..."

Sözlerini bitirmeden gözünden yaşlar boşanıyor. Başımı başına yaslıyorum. Doludizgin yaşları yakıyor yanaklarımı.

O an

"Ben sen olmak istiyorum," diye fısıldıyorum kulağına.

Evet, ben bebek yüzlü bir çocuk olmak istiyorum şimdi. Sonra bir rüzgar, sabah rüzgarı, köknar yaprağı, su kertenkelesi, nilüfer çiçeği, balıklı dere, örgülü saçlı kız, tüm evren. Yürek atışlarını duymak istiyorum doğada soluk alan ne varsa...Yayılmak, büyümek, çoğalmak istiyorum, acılarımı azaltmak...

Öznur ve Özlem kardeşler sıyrıyor düşüncelerimden.

"Gel," diyorlar, "Bizimle de konuş."

6 ve 8. sınıftalar. Anne-babaları ayrılmış.

"Babamız çok içki içiyor, evle hiç ilgilenmiyor."

Annenin nereye gittiği belirsiz. Baba kızlarını yanına almıyor. Yaz tatillerinde Giresun'da salaş bir evde kalıyorlar. O evde kalan bir de ağabeyleri var. Kızlar okumayı çok istiyorlar ama destekleyen çıkarsa.

Bahtiyar yaslamış başını duvara, bahçede oynayanları seyrediyor. 4. sınıf öğrencisiymiş. 3 kardeşler. Anne ve babası boşanmışlar. Babası İstanbul'da çalışıyor. Abisi 6. sınıfta. Hafta sonlarını dedesinde geçiriyor. Yaz tatilinde İstanbul'a gitmiş. Annesi arayamamış diye telefonu değiştirmiş babası. Annenin evlendiğini biliyor, çocukları var mı, bilmiyor.

"Resim yaparak eğleniyorum bir tek. Giresun'da bir resim yarışmasına katıldım, üçüncü oldum."

En çok karne hediyesi bisiklet alınan çocukları kıskanırımış. Annesiz, babasız çocuklara kim bisiklet alır, diye soruyor bana.

"Polis olmak isterim. Bisikletli, motosikletli polis. Banka soyanları, hırsızları hiç affetmem."

Dudakları, burnunun üstü, yanakları uçuklarla kaplı bir kız oturuyor duvarın dibinde. Yanına yanaşıyorum. Sormadan söylüyor:

"Davarları toplamaya gittim. Düve yoktu. Ararken köpekler kovaladı. Ertesi sabah patladı yüzüm."

6. sınıf öğrencisi. İki kardeşler. Evde 8 kişi yaşıyorlar. Abisi imam-hatip lisesinde bir yıl okumuş, bırakmış, şimdi çoban. Babası çiftçi. 8 kişi yaşıyorlarmış bir evde. 4 kişi onlar, amca yenge, iki çocuk, biri de yolda.

"İyi bir evimiz olsa mutlu olurum," derken gözlerinden seller taşıyor.

Evi küçükmiş, harapmış, duvarları ıslakmış.

Babaannesini mide kanserinden kaybetmiş. Anne

ve babasının da ölmesinden çok korkuyor. Şarkı söylemeye çekiniyor ama dinlemeyi çok seviyor.

"Acı acı şarkılar, ha! Şinanay, şinanay değil."

Yatılı yaşam onu ailesinden kopardığı için buruk hissediyor kendini.

"Yatılı da özlem çok... ama ders iyi çalışılıyor burada."

Başını yastığa koyduğunda bir köy öğretmeni olarak görürmüş kendini. Arkadaşları kadar güzel öğrencileri olan, çocukları çok seven, iyi kalpli bir öğretmen.

Pınarlar köyünden gelen kız, işaret parmağıyla bir kep çiziyor başının üstüne.

Köyündeki sağlık ocağına erkek bir hemşire gelmiş yeni.

"Elim kesildiğinde o dikiş attı yarama. Hiç acımadı."

O gün bugün hemşirelik düşmüş yüreğine.

Aysunlar beş kardeş. 16 kişi bir evde yaşıyorlar. Okula bir yıl geç gönderilmiş. Babası kız-erkek karışık olduğu için yatılı okumasına izin vermemiş, ancak haftada iki gün okula gitmesini onaylıyormuş. Buna rağmen geçen yıl taktir almış. Evde işler yüzünden ders çalışamıyormuş. Öğretmeniyle konuştuk, bu yıl yatılı bölüme kayıt yaptıracağız.

Çakır Çiçek bir köşede mahzun, içine kapanmış, öylece duruyor. Yatılı okulda ilk günü. Beşinci sınıfa kadar köyde okumuş. Babaannesinin annesinin adını Çakır Çiçek. Erkek adını andırıldığı için adını sevmiyor.

"Geçer," diyerek çekiliyor eteğini arkadaşları. "Hepimiz aynıydık ilk günler. Gel kantinden şeker alalım. Kardeşine götürürsün."

Bir süre dinlenmek istiyorum, Öğretmenler Odası'na giriyorum. Öğretmenler bardaklara taze çay doldurmuşlar.

"Tam üstüne geldiniz," diyor en gençleri. Çaydan bir yudum alıyorum, başımı koltuğun arkasına yaslıyor, gözlerimi kapıyorum.

Anne ve babası ayrılmış eski bir öğrencinin öyküsünü anlatıyor öğretmenlerden biri. Kızlarını yaz tatilinde bile okuldan almazlarmış. Anne "dünyanın en eski mesleğini" yapmaya başlamış sonra. Kız da büyüyüp geliştikçe annesine özenmeye başlamış.

Yüzümü minderlere gömmek, gerisini işitmek istemiyorum. Ses tek düze anlatmaya devam ediyor. Bir şarkı doluyorum

dilime, sesi siler belki diye.

"İşbölümü yaptık, 8. sınıfta kıza özel ders verdik, diyor aynı ses. "Meslek lisesinde yatılı okuyor şimdi."

Oh!

Zil çalıyor, oda boşalıyor. Son ince gülüşün silik gölgesi kalıyor bir.

Yavuz Kemal PİO'dan da öğrenciler bizleri izlemeye gelmiş. Fatma onlardan biri. 4 kardeşi var. 7. sınıfta. Evde yedi kişiler. Abisi askere gitmiş. Babası inşaatlarda çalışıyor. Öteki abi ve ablaları okumamış. Babaannenin gözleri görmüyor, ipliği iğneye geçiremiyor, bir metreden ötesini seçemiyormuş. Babaannesi ölmeden doktor olursa onun gözlerini açabileceğini düşünüyor.

"Bizim köyde şehre doktora giden ölmeden dönmez köye."

Köydeki bağnazlık canını çok sıkmış. Erkeklerle ilişkide bulunuyorlar diye kızlar hakkında söylenti çıkaran çıkaranaymış.

"Benim hakkımda söz ederler, iftira atarlar diye ödüm kopuyor. Yengem paramı aldı, demişti benim için. Ne eziyet çektim!"

Köyünde sabah ayazında tarlaya gidenler cin-peri görürlermiş.

"Tarla kazıyor cinler. Lahana toplarken bir yerden çıkıverir, çarpılmayın ha," diye uyarınlarmış birbirlerini.

Yeni geline dadanmış periler- cinler.

"Sınarmış, derler. Sabırlı mı, olgun mu, şefkatli mi sınırlarmış cinler."

Köyünden okuluna virajlı yollardan gidip gelirmiş.

"Araba tutuyor beni. Yatılı kalmak daha iyi. Ama arkadaşlıklar çok samimi değil burada. Bir yakın arkadaşım vardı, Bursa'ya gitti. Şimdi yeni bir arkadaşım var, o da kimseyi bulamazsa dizimden ayrılmaz, bulursa toz olur gider."

Bir erkek çocuk kulaklarını dikmiş, bizi dinliyor.

5 kardeşlermiş. Köyde 5. sınıfa kadar tek öğretmenli okulda okumuş. 6. sınıfta Yavuz Kemal'e gelmiş. Babası çiftçi. Ekin, ot biçiyor. İnekleri var.

"Çocuklar hep hasta burada. Kanser bile var. Büyüyünce çocuk doktoru olacağım. Fakirlere para dağıtacağım. Yoksuldan para almayacağım, ilacını bedava vereceğim."

Hırsızlardan yaka silkmış.

"Okulda hırsızlık oluyor. Yatılı harçlıklarımızı çalıyorlar. Bir kız defter, silgi, kalem ucu çalmıştı köyde okurken. Çok fakirlerdi. Öğretmen odasına çekti, konuştu, bir daha çalmadı."

Sinem 6. sınıfta. Babası sütçü. Köylerden süt toplayıp Yozgat'a götürüyor. Armutlu köyünden. Köyü okula uzak olduğundan beraber gitsinler diye abisi okula geç yazdırılmış. Küçük kardeşi köyde okuyor.

Kötülük korkutmuş gözünü.

"Küfür, hırsızlık, yalan kol geziyor be abla! Neden dürüst yaşamıyorlar?"

Zeytin adını taktığını buzağısını seviyor bir tek. Kuyruğu beyaz, ayakları beyaz, sırtı kara, yaramaz buzağısını. Tatilde ineklerle buzağıları gütmüş.

"Babamın iyi bir işi olmasını isterim," diyor. "Memur olsun. Gezmesin kapı kapı. Yorulmasın."

Bilgisayar mühendisliğini koymuş yüreğine Sinem.

"Hayvanlarla insanlarla çok uğraştım. Bilgisayarlar gibi akıllı aletlerle çalışayım biraz da, yorulmayayım."

1994'te kurulmuş Havluçi PİO'dayız şimdi. 5. sınıfa kadar gündüzlü öğrenci alan, üst sınıfların yatılı olduğu bir okul burası. Okul ve pansiyon binası birbirine 200 metre uzakta. Okulun bahçesine fındıklar serilmiş. Bahçe beton, tek ağaç yok. 350 öğrencisinin 100 ü yatılı.

Köyde fındık, mısır, ayçiçeği ekilirmiş. Eskiden bu yöre patates yatağıymış. Çernobil'den sonra fındık, mısır ağırlık kazanmış. Bu yöreden Almanya, Fransa ve İsrail'e inşaatlarda çalışmak üzere giden çokmuş. Okulun yoksul çocukları daha çok tepe köylerden, Uzundere'den gelirmiş.

İki resim öğretmeni, müzik, beden ve İki Türkçe öğretmeni var. Çocuk adları içinde Tevrat, Büşra, Furkan, Yasin, Muhammed adlarının çokluğu çekiyor ilgimi.

Dilekler 9 kız bir erkek kardeşler. Babaları şoför. Ablası ev ve tarla işleri yüzünden evde ders çalışmadığı için kendini zorla yatılı yazdırmış. Şimdi öğretmen lisesinde okuyormuş. Dilek de okumak istiyor.

Aygül onun kadar şanslı değil. Onun babası hapiste. Kız fındık toplayarak okul masraflarını çıkarmak zorundaymış. Okula ilk günler bu yüzden rahatlıkla gelemezmiş. Sayılı çalışkan öğrencilerden de olsa da okuma şansı çok düşükmüş.

Safiye 8. sınıf öğrencisi. 5 kardeşler. Evde 8 kişi yaşıyorlar. Televizyon, iş-güç, gürültü-patırdı yüzünden ders çalışamazmış evde.

"Babam sorunlu. İnadı tuttu mu kimse geri çeviremez. Yanlışı çoktur."

Ağabeylerinin okumasına izin vermemiş baba. Aysun engelleri aşmaya kararlıymış.

"Kendimi, babamı iyi tanımak için psikolog olmak istiyorum."

Zehra ve Onur iki kardeş. Babaları İsrail'de çalışıyor. Onur doktor olacak, Zehra öğretmen. İkisi de birlikte okula gitsin diye geç yazılmış abisi. 2. sınıftalar.

Abdullah 8. sınıf öğrencisi. Belana köyünden. Beş kardeşler. Babası işsiz. Şimdi 18 yaşında olan ablası hiç okula gitmemiş. Evde 12 kişi bir arada yaşıyorlar. Köyünde arpa, buğday ekiyor, fındık topluyorlar. Amcası Azerbaycan'da çalışmış, oradan gelin getirmiş. O imam-hatip Lisesine gidecek. İmam olacak

"Köyün imamı çok zengin. Hem iyi para kazanıyor... hem de kötü adamları imana çağırıyor."

Allah'tan başka kimse korkutamazmış onu.

"Başıma ne gelirse Allah verdi, derim, katlanırım," diyor.

Okulun bahçe kapısından sırtı kara benekli bir inek bakıyor. Bahçede top oynayan çocuklardan biri onu görünce elektrik çarpmış gibi sıçırıyor, oyundan sessizce sıyrılıp kapıya koşuyor, bir ağaç dalıyla hayvanı kovalıyor.

İnek kuyruğunu savura savura kaçıyor.

Yanımdan geçerken ,

"Neden kovaladın," diye soruyorum oğlana.

"Emmimin ineği," diyor. "Nereye gitsem gelir, ne yapıyorum merak eder."

Korgan YİBO, 2000 yılında yapılmış, 200'ü yatılı 300 öğrencili bir okul... 7-8 köyden geliyorlar. Köyler birbirinden çok uzak. Öğrencileri 6-7 ve 8. sınıftan.

Okulun duvarları mor-mavi boyanmış, el yapımı çiçek desenli bordürlerle süslenmiş. Öğretmen ve öğrencilerin tabloları

asılmış girişe.

Okulun çevresi, ormanlardan kalıp kalıp kesilerek taşınan yonca-çimlerle yeşillendirilmiş. Korgan denizden 700 metre yükseklikte, YİBO ise 1200 m. Köy halkının kız-erkek karışık okunan okul hakkında asılsız söylentiler çıkarması idarecilerin baş sorunu olmuş. Anne-baba, yöre halkı desteği ve ilgisinin zayıflığı öğrenim kalitesini olumsuz etkilemiş.

8. sınıfların 100 öğrencisinden 30 u öğretmen lisesi ve imam-hatip lisesine gitmiş.

Osman, 6. sınıfta. Okulda 2. günü. 3 kardeşler. Küçük kardeşi 1.5 yaşında. Abisi 7. sınıf öğrencisi. Babaları İrlanda'da su taşıma işinde çalışmış, yeni dönmüş. Hala, nine, dede, amca ve yengeleriyle birlikte yaşarlarken babaanneleri ölmüş. Yenge bu evde işiniz yok, deyip Osman ve kardeşlerini evden kovalamış. Ailecek derme çatma bir eve çıkmışlar. Babası yurtdışında kazandığı parayla evi ve harap ahırını yeniden yaptıracakmış. Düve, inek ve atları varmış. Geçen yıl komşuları civcivini öldürdü, diye köpeğini vurmuş Osman'ın.

Köyünde yazın at ve eşekler arası bir yarış düzenlenmiş. Osman'da katılmış bu yaz ama yarışın sonunu getiremeden düşmüş attan.

Tatilde derede yüzmeye gitmiş. Yüzme bilmiyormuş.

"Deniz yatağıyla çağlayan suların üstünden yuvarlanmayı... macerayı seviyorum. Suyu batıp çıkıyorum... tişörtümün içinden balıklar fırlıyor."

Amcaoğlu orduda helikopter pilotuymuş.

"Ben uçak pilotu olacağım," diyor.

En çok ölümden korkuyor. Babaannesinin ölümünü görmüş bir, bu yaşa değin. Bir ölümle değişen yaşam çizgisi korkutmuş onu.

Salih 8. sınıf öğrencisi. Merkezde 6. sınıfın yarısına kadar okumuş, sonra arkadaşlarının yüzünden buraya gelmiş. 6 kardeşler. Babası çay fabrikasından emekli. Pat pat motoruyla yük taşıyormuş artık.

"Fındık çuvallarını tarlalardan evlere taşıyor."

Ara sıra düz yollarda Salih de kullanırmış motoru.

Bir ablası evli, biri evde. Abisi İstanbul'da fabrikada çalışıyor.

"Evimiz yıkılıyordu, yaptırdık, abim şimdi bize yardım ediyor. Ailemizin parasız yıllarına denk geldi abim, liseye

gidemedi, askere gitti."

En küçük kardeşi 2.5 yaşında.En büyük abisi o küçükken hastalıktan ölmüş. O da havale geçirmiş. Annesiyle hocaya gitmişler. Hoca evliyaya göndermiş. Yatıra gitmişler, okumuş, üflemiş, yemek yemişler, o günden sonra bir daha havale uğramamış evlerine.

Ev bozma büyüü yapılmış köylerinde.

"Akrabamızın biri içki-kumar yüzünden evine gelmiyordu.Hocaya gittiler, adam sizin evde muska var, demiş.Bütün evi alt-üst etmişler, yatağın altında muskayı bulmuşlar. Kara kuyuya atmışlar. Şimdi düzeldi adam."

Yükseklere çıkmayı, tepelerde gezinmeyi çok severmiş. İki inek ve bir danaları varmış. Onları otlatmayı bahane eder, dağlara tırmanmış.Bir şiir defteri yapmış kendine. Kitaplardan, dergilerden şiirler kesmiş, yapıştırmış. Defterini alır, bağıra çağıra şiirler okumuş tepelerden aşağı.

Fen ya da matematik öğretmenliği tütüyormuş yüreğinde.

"Küçük kardeşlerim de okusa parasal sıkıntı çekmese. Babam okutmazsa ben okuturum."

Arzular iki kardeş. Kardeşi 3. sınıfta. Babası Yeni pınar köyünde imam. Ailesi eczacı, öğretmenleri avukat olmasını istiyormuş.

Gözlerini fıldır fıldır döndürerek ekliyor:

"Eşit ağırlık yüzünden rehber öğretmen olurum belki... belli mi olur?"

Rümeysa'nın babası okulun karşısında bakkal dükkanı açmış. Evleri dükkanın hemen üst katındaymış. 3 kardeşler. Abisi Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinde okuyor. Doktor mu öğretmen mi olacak büyüyünce karar verecekmış.

Sıska, bol ceketli bir çocuk karışıyor sohbetimize. Emrullah adı. Babası hastanede çalışıyormuş. 2 kardeşlermiş. Güreşçi olmayı kafasına koymuş.

"Bu yıl Ordu'da sınavlara girecem... Güreş Okulunda okuyacam."

Okulun güreş takımına girmiş ama yarışlarda derece alamamış. Babası sağlık meslek lisesine gitmesini, hastanede çalışmasını istiyormuş.

"Meslek öğrenirsin, para kazanırsın, aileni doktor kapılarında heder etmezsin diyor da bilemem."

Meral Çaplı...6. sınıf öğrencisi. Babası şoför. 5 kardeşler. Köyde kardeşi 1. sınıfa başlamış. Babaannesinin böbreği alınmış yakında.

"Tek böbrekle yaşanır d'i mi, abla," diye soruyor bana.

Dedesi hocaymış. Evlerini, ev halkını okur, üflermiş her gün.

Okula ilk geldiği pazartesi günü çok ağlamış, sızlanmış ama bugün perşembe ve "alışmış." Ailesinden kopmaktan, okuyamamaktan korkuyor.

Bir gece düşünde babaannesinin ağzından kan geldiğini görmüş.

"Babaannem bayıldı... babam ona bir iğne vurdu... iğne geri çıktı. Sabah ablama sordum, Allahın bir hikmeti, dedi. Kan çok kötü bir şeymiş. O sabah dedemin kardeşi bir bardak çay içip yola çıktı. Ev yaptıırıyordu. İnşaata giderken bir kamyondaki kasalar üstüne düşmüş, hemen oracıkta ölmüş."

Meral'in köyünde düşünde kan görenin ertesi gün ölüm haberi alacağına inanılmış.

Okuyabilirse sınıf öğretmeni olacak.

"Fakir çocuklara yardım edecem... bilgisayar görmemiş çocuklara gösterecem..."

Hakkı'nın babası bakkal. Hayatta en çok küçük dansasını seviyor. Sevgiye ihtiyacı var, diye düşünüyor. Yazları Kuran kursuna gidiyor. İmam olacak. Dua okumayı çok seviyor.

Rümeysa'nın 3 kız kardeşi var. Buraya Sütlüce İ.Ö. Okulundan gelmiş. 6. Sınıfta. Babası şu an işsiz. Eli sakat. Tarım işçiliğinden emekli olacakmış. Çalışırken eli şişer, ara verip dinlendirmese iş göremezmiş. Zaman zaman inşaatlarda çalışmış.

Dört yaşında okula "gidecem" diye tutturmuş. İnadını kesemeyince köy okuluna misafir öğrenci diye sokmuşlar, sayıları, harfleri hemencecik öğrenmiş orada. Birkaç hafta geçmiş, kaymakam gelecek bahanesiyle kapı önüne koymuşlar kızını.

Hep sınıfının birincisi olmuş. Öğretmen olursa sınıfının kapısını herkese açık tutacakmış. Yaşı tutmayan çocuklara, dedelere, ninelere, okumamış ablalara.

Akşam saatlerinde günün seslerini sindirmek için sakin bir köşe arıyordum. Bahçeye çıktım. Yemek masaları bahçeye çıkartılmıştı. Chopin'in müziği, batan güneşin kızıllığı, doğuda beliren gümüşü ay ışığı birdenbire uzaklaştırmıştı beni yorgunluğumdan.

Bahçe duvarına yaslandım. Ay yusuvarlak değildi, bir ucu yenmişti.

"Köpekler ayın dolunaylaşmasını istemezlermiş. Ayı tepsi halinde gördüklerinde hemen koşar ondan bir parça yerler ayı küçültürlermiş. Gök tanrısı yaralarını sarar, iyileştirmiş ayı."

Az öteme gelen küçük çocuk kopardı beni gökten akan mitolojik öyküden. Bir sıçrayışta duvara atladı. Cebinden çıkardığı kararmış dişi fırlattı gökyüzüne.

*"Al gökyüzü ver bana diş
Kedininkinden beyaz
Köpeğinkinden sağlam."*

Akpınar PİO'nun 1928'den kalmış binasında 3 sınıflı bir ilkokulda başlamış ilk eğitim. Daha sonra 1945 yılında 14 köy el ele vermişler, çamlıkta 5 derslikli bir okul kurmuşlar. Şu anki hizmet binası 1998 yılında 8 yıllık eğitime uygun şekilde düzenlenmiş. 2000-2001 eğitim-öğretim yılında Belediyenin Hizmet Binasını Milli Eğitime 10 yıllığına devretmesiyle 150 kişilik öğrenci pansiyonu da açılmış. 525 öğrencili okulun pansiyon binası 150 metre uzakta. Okulda 15 derslik, 1 anasınıflı

var. Spor salonu yok. Okulun bodrumunda çok amaçlı salon olarak kullanılabilen bir salon var. Okul bahçesinde 150 çam ağacının dikili olduğu çamlık bir alan bulunuyor. Okulun alt yapısının yetersizliği, tuvaletlerin çoğunun bakıma ihtiyacı ilk bakışta göze çarpıyor. Okula öğrenci devamlılığı burada da baş sorun.

Tuğba ikinci sınıfta. Oradan oraya çarpıyor, söyleneni anlamıyor, başına buyruk koşturup duruyor. Babası ölmüş. Annesi kaçmış, geri dönüp çocuklarını almak istemiş ama amca vermemiş. Bakımlarını babaanne üstlenmiş. O da rahatsızmış. Üstüne kütük düşmüş, beli eğrilmiş, zor yürüyormuş.

Tuğba ve Onur kardeşler aynı sınıftalar, okuma yazmayı henüz öğrenememişler. Tuğba sürekli hareket halinde, gülüyor, koşuyor, zor uyum sağlıyor. Masal Canlandırma etkinliğimizde ülkenin çocuklarından birini oynuyor. Canı isterse çiçek saksısını kapıp arkadaşlarının arasına giriyor, istemezse pencereden dışarıyı seyrediyor.

Çiçekler altı kardeşler.9 kişi bir evde oturuyorlar.Amcasını, dedesini kaybetmiş. En çok geleceğinin belirsiz olmasından, babasının bir gün seni okutmayacağım, demesinden korkuyor. İstanbul'da yaşamak istiyor.TV deki görüntülerden etkilenmiş.

"Köyde çok iş var, İstanbul'da ise hep eğlence," diyor.

Salise, 8. sınıf öğrencisi. Babası o 11 yaşındayken gözünün önünde annesini vurmuş. Baba hapiste, çıkmasına daha 11 yıl var. Bu okulda 3 kardeşler. 6. sınıftaki kardeşi satranç birincisi olmuş. 5 kardeşler.Yazları fındık işinde çalışıyor, harçlığını çıkarmaya çalışıyor. Kış boyunca okuldan bir yere gitmiyor. Yazları babaannesinin evine çıkıyor.

Dilek, Ortaköy'lü. Birinci sınıftan beri bu okulda. 4 kardeşler. Abisiyle aynı sınıfta okuyor. Kar kış da olsa köyünden okula yürüyerek gidip geliyor. 1 saat çekiyor yol. Kardeşinin kalbindeki üfürüm yüzünden yazı Ordu'da geçirmişler, tedavisiyle uğraşmışlar. Çabucak büyüyüp doktor olmak istiyor.

"Kardeşimi ve büyükannemi kim iyileştirir yoksa?"

Türkanlar 3 kardeşler. Babasını trafik kazasında kaybetmiş. Annesi İstanbul'da başkasıyla evlenmiş. Annesinin yanına hiç gitmiyor. Babaannesi hasta ve yalnız yaşıyor. Yaz tatillerinde onun yanına çıkıyor. Gelecekle ilgili düş hiç kurmamış. İyi günleri olabileceğine inanmıyor.

"Buraya öğrenciler hep uzak köylerden yürüyerek geliyorlar. Karlıtepe okul arası 2 saat. Çocuklar hep üşütüyor, hastalanıyorlar.Kışın öksürük sesi kesilmez sınıfımızdan."

Akpınar'da alkol tüketimi çok. Kız çocukların okutulmasına karşı aşırı bir direnç var. İlkay Kız Bursu için bir ön araştırma yapıyoruz okullarda. Burada da başarılı üç kıza form doldurtmak istiyorum. Kızlar formları alıyor ama geri gelmiyorlar. Sorup soruşturduğumda formları yırtıp attıklarını öğreniyorum. Yanıtları aynı:

"Babamız duysa, keser bizi..."

Zeynepler 9 kişi bir evde yaşıyorlar. 6 kardeşler. Babası inşaatlarda çalışıyor. 2 kardeşi Karlıtepe köy okulunda okuyor. Ablası da bu okulda. 12 yaşında Zeynep. Kızların yaşı büyüdükçe, boyu uzadıkça okuldan almış aileler. O da eğitiminin yarı kalmasından korkuyor. Okursa Din Kültürü öğretmeni olacaktı.

"Dua ezberlemeye bayılıyorum. Yiğsinlar önüme duaları. Hiç evden çıkmam, ezberler dururum."

Emriye'nin babası çiftçi. 5 i kız altı kardeşler. Babasının ilköğretimden sonra kızlarını okutacağı şüpheli. Ailesine karşı kıymayı istemiyor.

"En korktuğum şey aile düzenimizin bozulması," diyor.

Okuyabilirse büyük bir kentte ana sınıfı öğretmenliği yapacak.

"Baskı yoktur büyük kentte," diyor.

Akkuş YİBO, İMKB'nin yaptırdığı 500 öğrencili yeni bir okul. Kapalı spor salonu , ÇAS'u, bilgisayar laboratuvarları, fen laboratuvarları var.

Şükranlar 5 kardeş. Babasını İstanbul'da çalışırken elektrik çarpmış. İş arkadaşı ölmüş, babasının bedeni yara izleri, greflerle doluymuş.

"Soğukta sızlıyor, yara yerleri. Acıyorum."

Şimdi çiftçilik yapıyormuş baba. Ekin ekıyor, hayvan güdüyormuş.

Sakine'nin alınının ortasındaki sert çizgi ve başındaki örtü ilgimi çekiyor, yanaşıyorum. Saçını ablası çok kısa kesmiş, erkekler alay etmişler, pembe başörtüsünü bu yüzden takmış. Hafta sonunu evde geçirecekmış, gidemediği için siniri burnunda. Babası 3 kez mide ameliyatı olmuş. Bugün yine hastaneye gittiğini duymuş bir akrabasından. Sıkıntısı çığ gibi büyümüş, yerinde duramıyor, suratı hep asık, başörtüsünü bir çıkarıyor, bir takıyor.

Ahmet çoban oğlu. O da davar güdüyor tatillerde. Pantolonu geçen yıldan kalma. Boyu fazlaca uzamış bu yaz, paçalar kısalmış ama yenisini alamamışlar.

Jandarma olacak Ahmet.

"Jandarma giysisiz kalmaz," diyor. "Her yıl beş takım giysi verirler."

Bilge yüzlü, çakır gözlü Hüsne 2. sınıfta. Bu okuldaki masal anlatıcımız o. Abisi okulda öğrendiği masalları evde anlatınca o da hemen su gibi ezberlemiş birkaçını.

Beş parmağını gözlerimin önüne germiş,

"Okula gelmeden tam beş masal biliyordum," diyor.

Ağabeyi de aynı okulda. Ağabeyler ablalar küçük sınıf öğrencilerinin anneleri babaları gibi. Yemeğinden, derslerinden, korkularına, ceplerindeki paraya kadar her şeyleriyle ilgililer.

"Birinci sınıfa geldiğimde ağladım, kitabımı hiç elime almadım, okumadım, öğrenmek istemiyordum, dedim. Sonra köylerden kızlar geldiler. Arkadaş olduk. Oyunlar öğrendim. Alıştım."

3 kardeşler. Gökçebayır köyünden gelmiş. Babası şoför. İstanbul-Ankara arası gidip gelirmiş. Bisiklet, bebek, oyuncak, elbise , hikaye kitapları getirmiş yolculuk dönüşlerinde. Eve gidemediği hafta sonları üzülmüş, ama abisiyle çizgi oynarlarmış, film seyredelermiş, ders çalışırlarmış.

Yalnızken annesinin hayali düşermiş gözlerinin önüne, Yanına gelir, güzel kızının yanaklarını okşar,

"Ne istersin? Ne getireyim sana," diye sorarmış.

"Ne yiyecek isterim, ne hediye... Seni... seni... seni derim kırk iki kez."

Zehra 4. sınıfta. Babası çiftçi. 6 kardeşler. Üçü okuyor. 2. sınıfa kadar köy okuluna gitmiş ama sonra öğrencisi az diye okul kapanmış, o da yatılı okula gelmiş.

"Evimiz uzaktı okula. Bacaklarım ağrıyordu yürürken. Geç kalınca kızıyorlardı."

Bir erkek kardeşini babası evlatlık vermiş. Sonra hiç görüşmemişler. Önce babasına kızmış sonra inanmış doğru bir seçim yaptığına.

"Kardeşim iyi okullarda okuyacak, iyi bir evlilik yapacak."

O gözlerini yumduğunda kendini hemşire giysileri içinde görürmüş

ama olacak mı, hiç bilmiyormuş.

Sevtap gözlüklü, yeşil gözlü. 5. sınıfta. 3 kardeşler. Babası İstanbul'da inşaatta çalışıyor. 6 kişi bir odada yaşıyorlar. Babasının günün birinde inşaattan düşmesinden korkuyor. Ailesinde okuyup meslek sahibi olmuş kimse yok. Resim öğretmeni olmak istiyor. En çok okul resmi çizermiş.

"Bana göre dünyada en önemli şey okul."

İlker 6. sınıf öğrencisi. 6 kardeşler. 9 kişi iki odada yaşıyorlar. Babası köyde yol inşaatında çalışıyor. Evlerini bir türlü yaptırılmamışlar, harapmış, yıkık dökülmüş.

"Okumayacam," diyor. "Futbolcu olacağım."

8. sınıftaki ağabeyi de liseye gitmeyecekmiş.

"Okuma isteği yok!" diyor. "Zor geliyor okula."

Sakine'nin yüzü gülüyor. İki kaşının ortasındaki derin çizgi silinmiş. Babası gelmiş az önce.

"Turp gibiyim," demiş. "Merak edecek bir şeyim yok. Tahlillerimin hepsi normal."

Sakine'nin gözlerindeki yağmurlu gece güneşli güne dönüşüyor, salıyor ince bedenini çocuk kalabalığına. Hopluya zıplaya, tüy hafifliğinde yürüyüşü şimdi. Başörtüsü omuzlarına düşmüş.

Eylülün ilk günlerinde boğucu sıcak İstanbul'dan ayrılmış, yağmur yağdıran, rüzgar estiren, göçmen kuşları kaçırın son Eylül günlerinde dönmüştüm evime. Yerimden suyumdan kopmuş başka sulara karışmıştım. Yolculuğumu, tenime, yüreğime geçirdiklerimi kime anlatmaya kalksam üç dakikadan sonra gözlerini kaçırmış, kent yaşamının sorunlarına çekmeye kalkmıştı beni. Kalabalık, keşmekeş, dostlarımı saklayan sırlarla dolu çıplak kentte sessiz, dilsiz, kayıp, tek başına kalakalmıştım. 13 gün boyunca yaşadıklarımı, tanıklıklarımı taşıyan çağlayan dere kendimden kendime akıyor, içime sığamadığı anlarda gözlerimden taşıyordu. Odama kapanmakla, perdelerimi çekmekle, bilgisayarımın küçük ekranında çocuk resimleri, anılar, yazılarımla baş başa kalmakla dinginleşiyordum ancak. Biriktirdiklerimi, imgelerimi, ses kayıtlarını kağıtlara döktüğüm, kapılarımı eşe dosta kapadığım o günlerde çalan telefonlardan sadece bir eylül yolcusunun çağrısına evet, demiştim.

Yaşam; dekorları, müzikleri önceden döşemişti Kadıköy rıhtımına. Karadeniz panayırı sahili boydan boya kaplamıştı. Beyaz güvercinler, Hemşince şarkılar, ev baklavaları, dumanı üstünde çaylar "bizi bulun" oyunu oynuyorlardı. Soluklandığımız kafeterya eylül yollarında kulaklarımızı dolduran müzikleri çalıyordu. Çantalarımızdan, ceplerimizden olmazlarsa yiteceğimizi sandığımız, bizi biz yapan yol imlerimiz çıkıyordu. Bantlara aktarılmış sesler, başka başka coğrafyalardan anı parçaları, kitaplar, filmler, resimler, kurumuş dağ çiçekleri, çay yaprakları. Mendirekleri kuş bakışı gören, en güneşli masayı seçmiştik, sözleşmişçesine. Gözümüzü sulandırıyordu güneş, yüzümüzü yakıyordu, terletiyordu, parlaklığı solgunlaştırıyordu renkleri. Aldırış etmiyor, ısrarla bırakıyorduk yüzlerimizi, sırtımızı güneşe.

Yoksul köy çocuklarının sulara yuvarlanışlarını, sonra da güneşin altında titreşerek dans edişlerini geçiriyordum hayalimden.

İçimde hep aynı nakarat bozuk bir plak gibi çağlıyordu:

*"Isıt bizi, sar bizi, koru bizi güneş
Biz senin çocuklarınız..."*

Yaşadığımız kentlerden, yaşamlarımızdan kopalı, geri dönemeyeli kaç zaman geçti sahi?

Sahi, hatırlıyor musun kaç zamandır adsızız ve Eylül'üz biz?

Ve kaç zamandır çocuklarıyız güneşin?

Sevim AK
Yazar

[İLKYAR](#) - İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı
E-posta...: ilkyar@ilkyar.org.tr

Son Güncelleme...: [Sertaç ATEŞ](#)
İLKYAR izlenimlerindeki ve arşivlerdeki
resimler izinsiz kullanılamaz.